

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö VM093:00/2013

Sisäministeriön lausunto; HE metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi. Sisäministeriö viittaa tässä yhteydessä asiassa aiemmin valtiovarainministeriölle antamaansa lausuntoon (SMDno-2014-2842) koskien 1.4.2014 julkaistua väliraporttia ja toteaa erityisesti poliisitoiminnan ja turvallisuussuunnittelun näkökulmasta asiassa seuraavaa.

Organisatorinen näkökulma

Metropolihallintoa muodostetaan MAL -sopimuskuntien varaan, jolloin metropolihallinnossa ovat mukana Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Kirkkonummi, Vihti, Nurmijärvi, Mäntsälä, Hyvinkää sekä Pornainen. Näiden lisäksi Porvoo ja Lohja voivat halutessaan liittyä metropolihallintoon.

Poliisin hallintorakenteen päälinjausesityksissä on varauduttu kuntarakenteen muutokseen seuraavalla lausumalla: "Mahdollinen Vantaan, Espoon tai muiden pääkaupunkiseudun kuntien yhdistyminen Helsingin kanssa muuttaisi vastaavasti Helsingin poliisilaitoksen aluetta. Tällöin myös Länsi-, Keski- ja Itä- Uudenmaan yhdistäminen yhdeksi laitokseksi olisi tarkoituksenmukaista."

Edellä esitetty muutos olisi merkittävä toiminnallinen ja hallinnollinen muutos mutta toteutettavissa riittävän pitkän siirtymäajan puitteissa. Kuntien yhdistymisellä on niin ikään vaikutuksia poliisin ja kuntien väliseen yhteistyöhön. Poliisilaitosten näkökulmasta metropolihallinnon kanssa käytävää yhteistyötä olisi mahdollista kehittää yhteiskunnan sisäiseen turvallisuuteen liittyvän nykyisin kunta tai poliisilaitoskohtaisen turvallisuussuunnittelun yhteydessä. Turvallisuussuunnitteluun liittyy kiinteästi myös metropolialueen liikenneturvallisuuden suunnittelu. Yksityisen turva-alan osallistuminen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen tulevaisuudessa on yhä merkittävämpää metropolialueella mm. joukkoliikenteessä.

Metropolihallinnon vaikutukset on sisäministeriössä huomioitu suunnittelumääräyksessä, Poliisihallituksen tulostavoiteasiakirjassa sekä ministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2016–2019.

Turvallisuussuunnittelun näkökulma

Esityksessä ei tule suoranaisesti esiin turvallisuusasiat. Poliisitoiminnan näkökulmasta segregaaation ehkäiseminen, maankäytön tehostaminen, asuminen ja liikenteen suunnittelu linkittyvät erittäin merkittävästi turvallisuuteen, semminkin turvallisuussuunnitteluun, jossa tulisi korostua ennalta estävyys ja yhteistyö. Nykyisin kuntien turvallisuustyön keskeinen työkalu on paikallinen turvallisuussuunnitelma. Turvallisuussuunnitelmaan kootaan oleellimmat turvallisuuteen liittyvät hankkeet ja ohjelmat. Paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on ennalta ehkäistä ja torjua onnettomuuksia ja tapaturmia, rikoksia, häiriöitä ja parantaa ihmisten turvallisuuden tunnetta. Tavoitteet liittyvät kiinteästi maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen sekä myös segregaatiokehityksen ehkäisyyn. Turvallisuussuunnitelmia on tehty nykyisin

02.02.2015

yksittäisten kuntien lisäksi seudullisina usean kunnan yhteisenä tai jopa maakunnan kokoisena. Turvallisuussuunnitelman laatii kunnan virkamiesjohto poliisin ja pelastuslaitoksen sekä paikallisten yhteisöjen, kuten elinkeinoelämän, seurakuntien ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

Metropolihallinnon osalta tulisi varmistaa toimivat rakenteet koko metropolialueen turvallisuussuunnittelun turvaamiseksi niin, että ennalta ehkäisy toteutuu kattavasti eri viranomaisten ja yhteisöjen sekä muiden toimijoiden yhteistyössä parhaalla mahdollisella tavalla.

Suomessa on tällä hetkellä kaksi poliisikoordinaattoria, Helsingissä (vuodesta 2007-) ja Espoossa (2013-). Joissain kaupungeissa ja kunnissa on erilaisia turvallisuusasiantuntijoita ja turvallisuustyötä koordinoivia muita ammattilaisia. Turvallisuuteen liittyvät tulevaisuuden haasteet edellyttävät poliisin ja muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden koordinoitua yhteistyötä. Tuloksellinen turvallisuusyhteistyö edellyttää suunnitelmallista ja tehokkaasti koordinoitua yhteistyötä, johon liittyviä vastuita ja rakenteita tulee tarkastella metropolihallinnon yhteydessä. Poliisikoordinaattorijärjestelmän kehittämistä metropolihallintonaikokulmasta on sisäministeriön näkemyksen mukaan syytä selvittää.

Metropolihallinto on iso kokonaisuus, jossa kilpailukyky varmistetaan, estetään segregatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta. Tässä yhteydessä sisäministeriö haluaa tuoda esille myös sen, että kokonaisuudessa tulee pystyä huomioimaan myös paikallinen (nykyinen kaupunki, kunta tai niiden alueella oleva lähiö tms.) turvallisuussuunnittelu. Paikallisuus korostuu etenkin suunnitteilla ja rakenteilla olevien alueiden osalta. Ennalta estävällä moniammatillisella yhteistyöllä ja kaupunkisuunnittelulla pystytään parhaiten ennalta estämään muun muassa segregatiokäytöstä.

Poliisiasiain neuvottelukuntaa koskeva näkökulma

Nykyisellään sisäministeriön yhteydessä toimii poliisiasiain neuvottelukunta ja poliisilaitosten yhteydessä poliisin neuvottelukunta, joiden tehtävänä on seurata poliisin toimintaan vaikuttavan ympäristön kehitystä sekä poliisin toimintaa, tehdä aloitteita poliisin toiminnan kehittämiseksi, antaa lausuntoja poliisia koskevista asioista sekä käsitellä ne muut asiat, jotka sen käsiteltäviksi toimitetaan. Poliisiasiain neuvottelukunnan asettaa valtioneuvosto neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä vähintään 11 ja enintään 19 jäsentä. Kullakin jäsenellä puheenjohtajaa lukuun ottamatta on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja, jäsenet ja varajäsenet nimetään sisäministeriöstä ja Poliisihallituksesta sekä eri kansalaispiirejä ja poliisitoimintaan liittyviä tärkeimpiä tahoja edustavista henkilöistä.

Poliisihallitus vahvistaa poliisin neuvottelukunnan jäsenten määrän. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanvaltuusto valitsee neuvottelukunnan jäsenet toimikaudekseen. Lisäksi neuvottelukuntaan kuuluu poliisilaitoksen päällikkö. Neuvottelukunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Poliisin henkilöstöön kuuluva ei kuitenkaan voi toimia puheenjohtajana eikä varapuheenjohtajana.

Metropolihallinnon osalta tulisi varmistaa vastaavat poliisiasiain neuvottelukuntarakenteet edistämään osaltaan koko metropolialueen turvallisuutta.

Kansliapäällikkö

Päivi Nerg

Ylitarkastaja

Hanne Huvila

02.02.2015

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö SM
02.02.2015 klo 15:35. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Sisäministeri Räsänen
Valtiosihteeri Anttoora
Erityisavustajat Falk, Haverinen, Kalmi ja Mattila
SM/PO